

EEN HOMMAGE AAN
GODS VERMOGEN

EÉN
VOOR
ALLEN

HOOFDSTUK 8

NIET AAN DE MENS

‘Ik erken, o HEER, dat het *niet aan de mens* is zijn weg te bepalen, zijn pad uit te zetten, te kiezen waarheen hij zal gaan.’

– JEREMIA 10 vers 23, De Nieuwe Bijbelvertaling

GODS VERMOGEN

In de loop van hun leven kunnen gelovigen zichzelf soms gaan afvragen ‘of het geloof nu eigenlijk wel zo’n winst is’, zoals dat ook door ongelovigen nog weleens in twijfel kan worden getrokken. Wanneer je humanistisch en daarbij ongelovig bent, ben je er waarschijnlijk al snel klaar mee. ‘Dat gedoe over al die zonden, dat is toch niks,’ zeg je. Je laat andere mensen altijd zo veel mogelijk in hun waarde en als zij dat jou nou ook zouden doen... dan waren we er, toch?!

‘Dat gedoe over al die zonden, dat is toch niks!’

Laat God nou precies dezelfde visie over ‘die zonden’ hebben gehad...

Mensen kunnen in hun leven onder velerlei lasten gebukt gaan en ook onder de zogeheten ‘last van het geloof’. Zij hebben niet zozeer *last van* het geloof, maar dragen het geloof *als een last* met zich mee. Een last die mensen soms erg aan het twijfelen kan brengen, want een dergelijke last kan, als men het draagvermogen van onze Heer niet heeft, zwaar op iemands schouders gaan drukken, soms zo zwaar dat mensen er psychisch onder kunnen bezwijken.

Nu gingen mensen als David en Paulus eveneens gebukt onder de last van hun persoonlijke missers, onder het menselijk onvermogen dat er voor zorgde dat men (zwaar) tekortschoot, gemeten aan de geestelijke maat-

staf van God. David zei: '(...) want mijn ongerechtigheden zijn over mijn hoofd gegaan, *als een zware last zijn zij mij te zwaar geworden.*' (Psalm 38 vers 5, NBG-vertaling)

En Paulus gaf aan: '*Ik, ellendig mens! Wat zal mij bergen uit het lichaam dezes doods?* Genade echter! Gode zij dank door Jezus Christus, onze Heer!' (Romeinen 7 vers 24 en 25, letterlijk)

Zij riepen God aan voor *redding*... en ondervonden Gods genade in hun leven. Dat een dergelijke last er dan ook niet is om ons te doen bezwijken wil ik daarom schetsen aan de hand van een voorbeeld:

Eens werd een proef gedaan voor het bepalen van het draagvermogen van een kartonnen doos. Omwille van de proef werd een kartonnen doos neergezet voor een verhoging, waar vervolgens iemand van af kwam lopen.

Wat gebeurde er?

Toen degene die de test uitvoerde met zijn voet op het midden van de doos stapte – zogezegd als laatste trede tot de grond – begaf deze het onder zijn gewicht; de zwakke kartonnen doos bezweek simpelweg.

Hierop werd opnieuw een proef gedaan met eenzelfde kartonnen doos. Ook deze doos werd voor een verhoging neergelegd, met als enige verschil dat er over de gehele bovenkant van de doos een stevige houten plaat werd gelegd. In feite drukte er nu dus ook nog een plaat – zwaarder dan de doos zelf – boven op de kartonnen doos. Hoe zou de zwakke kartonnen doos nu de proef doorstaan?

Opnieuw kwam er een man de trap af gelopen; hij zette zijn voet in het midden op de bovenkant van de doos, waar nu de houten plaat lag.

Wat gebeurde er?

In tegenstelling tot wat je zou verwachten, bleef de zwakke kartonnen doos nu helemaal intact... en dat terwijl hij juist meer gewicht te dragen had gekregen!

Het bleek dat, door de totale afdekking met een houten plaat, het 'te dragen gewicht' gelijkmatig over de gehele doos werd verdeeld... en zodoende bleef de zwakke kartonnen doos intact onder het gewicht van de man.

En nu is de vraag: Hoe kunnen we bij God de proef doorstaan als er een ‘te zware geloofslast’ op ons drukt? Een last die ons innerlijk lijkt te verpletteren... omdat deze zoveel zwaarder is dan onze psychische vermogens dragen kunnen?

Laten we ten behoeve van het beantwoorden van deze vraag ‘de zwakke kartonnen doos’ eens zien als *ons mens-zijn*...

En ‘de persoon die meewerkt aan de proef’ als *de tegenstander* (als degene die precies weet waar hij zijn voet moet zetten om ons terneergedrukt te krijgen; natuurlijk met behulp van onze zwakste plek).

Laten we ten slotte ‘de houten plaat’ eens beschouwen als *het offer aan het vloekhout*, dat de Zoon van God voor ons heeft gebracht, Hij Die – van Godswege – in liefde en genade over ons totale wankele gestel heen is gelegd.

Wat gebeurt er dan?

Wanneer we ‘Gods proef op de som nemen’, dan gebeurt het volgende:

- *Door het offer van de Zoon zijn we, geestelijk gezien, in genade geborgen, totaal afgedekt voor alle aanvallen van de tegenstander.*
- *Wanneer we de hartenkennis ontvangen dat we in genade geborgen zijn zal de tegenstander steeds minder ‘voet aan de grond’ kunnen krijgen met zijn leugens en door-elkaar-werpingen waarmee hij onze zwakheid misbruikt en uitbuit. Hij zal ons steeds minder kunnen ontmoedigen door ons van onze van God gegeven bestemming af te houden met allerlei drogredenen.*
- *We krijgen een geestelijk draagvermogen aangereikt dat ver boven onze menselijke vermogens uitstijgt en worden vanuit Gods vermogen in staat gesteld de voet van de tegenstander te weerstaan.*

Zolang we echter blijven waarnemen naar aardse maatstaven zullen we onze geborgenheid in Gods Zoon nog niet als zodanig kunnen ervaren. Ons innerlijk zal door God verjongd moeten worden om niet langer te willen uitgaan van het onderscheid dat we als mens zelf denken te kunnen maken, maar van het onderscheid dat God (heeft ge)maakt. Ons in-

nerlijk zal veranderd moeten worden, zodat we niet langer willen uitgaan van datgene wat zichtbaar is, maar gericht worden op het onzichtbare, waarover we eerder lasen in 2 Korintiërs 4 vers 18.

*Want het zichtbare – het ‘kijken’ – is tijdelijk,
maar het onzichtbare – het ‘niet kijken’ – is aionisch!*

Het offer van de Zoon maakt de weg vrij voor een andere manier van waarnemen. Je ontvangt je te wenden tot de wil van Degene van Wie je met zekerheid mag weten dat Hij alles in allen zal volmaken. We kunnen vanuit de mens niet voldoen aan Gods maatstaf. Geloof is een geestelijke zaak en wordt werkzaam door Goddelijke liefde, die – vanzelfsprekend – ook geestelijk is. Een ‘werkzaam geloof’ is daarom een genadegave van God aan de mens, een genadegave die bovendien niet een-twee-drie gerealiseerd is in ons innerlijk, maar die een proces van levendmaking inhoudt waarin we nooit uitgeleerd zullen raken.

Verder is het ook niet zo dat we, wanneer we geloven, geen verdriet meer zouden kennen of nooit meer terneergeslagen zouden kunnen zijn. God maakt het echter mogelijk dat we daarin de meest actieve en effectieve kracht die er maar bestaat gaan ervaren, de kracht van Zijn liefde!

Je mag jezelf als David steeds opnieuw op Gods onvoorwaardelijke en grenzeloze liefde beroepen, waarna je ook van harte voor Zijn liefde zal kunnen gaan danken.

‘Vader, ik ben zo dankbaar voor de vreugde van Uw redding waaruit ik ontvang te leven op een geestelijke wijze. Ik ben dankbaar voor de zekere verwachting – en de daarmee gepaard gaande innerlijke vreugde – die Uw redding in mij opwekt, al probeert de tegenstander mij daar nog keer op keer van af te houden met allerlei drogredenen. Ik ben dankbaar voor het besef dat Uw genade uiteindelijk voor al Uw schepselen genoeg zal blijken te zijn!’

GEESTELIJK VORMINGSPROCES

Wat zouden we kunnen bedenken wanneer we dreigen terecht te komen in een ‘strijd tegen mensen’, maar feitelijk door de tegenstander aange-

vochten worden?

In Efeziërs 6 vers 10 tot en met 12 lezen we eerder vanuit de Concordante Vertaling:

‘Voor het overige, mijn broeders, *wordt krachtig gemaakt* in de Heer en in de macht van Zijn sterkte. Doet de hele wapenrusting van God aan, opdat jullie stand kunnen houden tegen de strategieën van de dooreenwerper, *want het is voor ons geen worsteling met bloed en vlees, maar standhouden tegen de soevereiniteiten, tegen de gevormachtigden, tegen de wereldmachten van deze duisternis, tegen de geestelijke* (ook wel: spirituele) *machten van de boosheid te midden van de hemelingen.*’

Mensen willen van nature niet lijden, maar een geestelijk vormingsproces heeft daar wel mee te maken. Noem het ‘groeipijn’, maar dan op geestelijk gebied. We maken – zo God het geeft – ontwikkeling of groei door... maar ontkomen tegelijkertijd niet aan de groeipijn waarmee dit gepaard kan gaan. God wil ons dwars door alles heen krachtig maken in de macht van de sterkte van onze Heer en kan op deze wijze bewerkstelligen dat we door Zijn vermogen leren stand te houden. Gods Woord zegt daarnaast dat we ons niet over zaken als vijandigheid en haat hoeven te verbazen.

1 Johannes 3 vers 13 zegt:

‘*Weest niet verbaasd*, broeders en zusters, *als de wereld* (Grieks: *kosmos* > het systeem, stelsel of geheel) *u haat.*’ (De Nieuwe Bijbelvertaling)

De haat tegen ons reikt verder dan alleen ‘de wereld’. Het betreft een universele haat die zich uitstrekt over de kosmos, over het geheel... het ganse stelsel! Maar dat hoeft ons wederom niet te verbazen, wanneer we in Efeziërs 6 vers 10 tot en met 12 lezen dat we te maken hebben met ‘soevereiniteiten, gevormachtigden, wereldmachten van deze duisternis en spirituele machten van de boosheid te midden van de hemelingen’.

In Johannes 15 vers 18 zegt Jezus: ‘*Wanneer de wereld* (*kosmos* > het systeem, stelsel of geheel) *je haat, bedenk dan* (ook wel: onderscheiden, inzien, beseffen) *dat ze mij eerder haatte dan jullie.*’ (De Nieuwe Bijbelvertaling)

We lezen hier dat de haat ten opzichte van de Zoon eveneens de kosmos – het ganse stelsel – betrof en aangezien de haat ten opzichte van de Zoon ook verder reikte dan alleen de aarde is het eigenlijk zonneklaar dat er van eenzelfde universele omvang sprake is wanneer het vervolgens over *Gods zonen* gaat. ('Gods zonen' betreft zowel mannen als vrouwen: '*Want allen, die door de Geest Gods geleid worden, zijn zonen Gods.*' Romeinen 8 vers 14, NBG-vertaling)

Lijden dat voortkomt uit *haat*... wat moeten we daar nu mee?

Gods Woord leert dat zaken als deze tot beproeving dienen. 1 Petrus 4 vers 12 vertelt ons ten voorbeeld: 'Geliefde broeders en zusters, *wees niet verbaasd* over de vuurproef die u ondergaat; *er overkomt u niets uitzonderlijks.*' (De Nieuwe Bijbelvertaling)

'Geliefden, laat de vuurgloed, die tot (letterlijk: vurige) beproeving dient, u *niet bevreemden, alsof u iets vreemds overkwame.*' (NBG-vertaling)

Gods Woord leert dat zaken als deze tot beproeving dienen, alleen niet tot een menselijke beproeving – zogezegd: in welke mate wij als mens in staat zouden zijn alles van onze rug te laten afglijden – maar veeleer tot beproeving van hetgeen Hij aan ons bewerkt heeft.

Laten we nog even een aantal vragen doornemen die aan het begin van dit boek werden gesteld:

- *Ervaren we ook gestut en gesteund te worden door een bereidwillige en inschikkelijke geest?*
- *Hoe functioneert een dergelijke, door God bewerkte, innerlijke gesteldheid in de praktijk?*

Voor het beantwoorden van deze vragen wil ik nu graag wat dieper ingaan op de tekst waar dit boek mee begonnen is. We lezen in Psalm 51 vers 14 (NBG-vertaling): '(...) hergeef mij de blijdschap over uw heil (letterlijk: *hergeef mij de vreugde van Uw redding*), en laat een gewillige geest mij schragen (*steun, stut mij door een bereidwillige, inschikkelijke geest*).'

Het ‘steunen’ of ‘stutten’ door een bereidwillige, inschikkelijke geest kan ook worden geassocieerd met ‘stabiliseren’; een stabilisatieproces dat vanuit Gods vermogen in het innerlijk van een mens wordt bewerkt. Het is een proces dat met een van God gegeven bereidwilligheid of inschikkelijkheid van doen heeft.

Wat *doet* Zijn Woord met jouw hart en met jouw gedachten?

Wat *werkt* Zijn Woord aan daadkracht in jouw leven uit?

Handelingen 17 vers 10 en 11 zegt: ‘En de broeders zonden terstond des nachts Paulus en Silas weg naar Beréa; welke, daar gekomen zijnde, gingen heen naar de synagoge der Joden; en deze waren edeler, dan die te Thessalonica waren, als die het woord ontvingen *met alle toegenegenheid* (ook wel: *enthousiasme*), *onderzoekende dagelijks de Schriften*, of deze dingen alzo waren.’ (Statenvertaling, Jongbloed-editie)

Een van God gegeven toegenegenheid of enthousiasme aangaande de Schrift – wat kunnen we daardoor gestut en gesteund worden!

‘(...) want God is het, Die in jullie *zowel het willen als het werken* voor Zijn welbehagen bewerkt.’ (Filippenzen 2 vers 13, Concordante Vertaling)

‘*Het hangt dus niet daarvan af, of iemand wil, dan wel of iemand loopt* (letterlijk: *rent*), *maar van God, die Zich ontfermt (van Gods barmhartigheid).*’ (Romeinen 9 vers 16, NBG-vertaling)

Nu zouden we ons kunnen afvragen of God gediend en geëerd zou willen worden door een stelletje robots die niets anders dan dat zouden kunnen doen omdat ze nu eenmaal zo geprogrammeerd zijn. Staat het feit dat God ook de Schepper is van onze innerlijke mens gelijk aan het klakkeloos uitvoeren van bevelen? We kunnen deze gedachte eigenlijk meteen wel verwerpen als we de menselijke natuur in ogenschouw nemen. God heeft immers een natuur geschapen die weerspanning is, een natuur die vanaf het begin nu juist niet klakkeloos uitvoert wat naar Zijn welgevallen is. In Efeziërs 2 vers 3 lasen we eerder: ‘Net als zij lieten *ook wij allen* ons eens beheersen door onze wereldse begeerten, wij volgden alle zelf-

zuchtige verlangens en gedachten die in ons opkwamen en stonden *van nature* bloot aan Gods toorn, *net als ieder ander*.' (De Nieuwe Bijbelvertaling)

Vanuit de Concordante Vertaling lezen we hier: '(...) in overeenstemming met de vorst van het volmachtsgebied van de lucht, de geest die nu werkzaam is in de zonen van de weerspanning *onder wie ook wij allen ons eens gedroegen in de begeerten van ons vlees, de wil van het vlees en van de denkwijze uitvoerend, en wij waren van nature kinderen van toorn* (letterlijk: *verontwaardiging*) *zoals ook de overigen (...)*'

Alle mensen:

- *wandelden in overeenstemming met de vorst van het volmachtsgebied van de lucht;*
- *wandelden in overeenstemming met de geest die werkzaam is in de zonen van de weerspanning en gedroegen zich onder deze geest naar de begeerten van hun vlees;*
- *voerden de wil van het vlees en van de denkwijze van het vlees uit;*
- *waren van nature kinderen van verontwaardiging.*

De menselijke denkwijze over het begrip *afhankelijkheid* is totaal anders dan de geestelijke bewustwording van de afhankelijkheid van God. De menselijke natuur is weerspanning, een natuur die zonder weerga laat zien dat het hier geen 'robots' betreft die maar klakkeloos uit te voeren hebben wat hun bevolen wordt. Ga maar na: wat gebeurt er wanneer we iets *moeten*? Dan zal dat zeker blijken! Daarom wordt ons innerlijk zodanig veranderd dat we niet moeten maar willen, door de onthulling van Gods liefde aan ons hart.

De erkenning geheel afhankelijk te zijn van God heeft te maken met een door God opgewekte bereidheid je te gaan onderschikken aan Zijn wil met jouw leven.

Er is echter wel een overeenkomst tussen de oude mensheid die nog niet in nieuwheid des levens geschapen is en een robot. Die overeenkomst

heet: dood. De mens staat niet van zichzelf in de waarheid, maar ‘leeft’ in de leugen.

‘Juist het feit dat het mogelijk is om niet op God gericht te zijn is een uitzonderlijke betoning van Zijn liefde.’ gaf ik eerder aan. Dit wil echter niet zeggen dat het al dan niet op God gericht zijn een keuze is die uit de mens voortkomt. Waar een mens in dit aardse bestaan al niet leeft door een vrije keuze, daar hoeft diezelfde mens al helemaal niet te denken dat hij aan een God welgevallig leven zou toekomen door een vrije keuze.

‘Zo is dan *wie in Christus is* een nieuwe schepping.’
(2 Korintiërs 5 vers 17, NBG-vertaling)

‘Maar *uit Hem is het, dat gij in Christus Jezus zijt, die ons van God is geworden: wijsheid, rechtvaardigheid (letterlijk: gerechtigheid), heiliging en verlossing (vrijkoping), opdat het zij, gelijk geschreven staat: Wie (zich) be)roemt, (be)roeme (zich) in de Here (Heer).* (1 Korintiërs 1 vers 30 en 31, NBG-vertaling)

‘Want *Zijn maaksel* (ook wel: het effect van Zijn daad) *zijn wij, die geschapen worden in Christus Jezus* voor goede werken, die *God* van tevoren gereedmaakt, opdat wij daarin zullen wandelen.’ (Efeziërs 2 vers 10, Concordante Vertaling)

In beide scheppingen, zowel de oude als de nieuwe, is ruimte geschapen voor individuen met een persoonlijke existentie: God creëerde een unieke uiterlijke en innerlijke mens met eigenheid, emotie, gevoelens en verlangens. In beide scheppingen, de oude zowel als de nieuwe, is ruimte geschapen voor individuen om het ‘ik’ te ervaren, zodat het vervolgens ook mogelijk zou worden het ‘wij’ te ervaren.

Het ‘*wij*’: de relatie tussen God en mens, en de daaruit voortvloeiende relatie tussen mens en God.

Het ‘*wij*’: de relatie tussen Gods schepselen onderling die op een uitzonderlijke manier met elkaar verbonden zijn.

Dus de mens is geen robot en heeft een *eigen* keuze.

Als dat niet zo zou zijn dan:

- *had de Zoon ook niet hoeven sterven, want robots kunnen evengoed gemaakt worden zonder een dergelijk offer;*
- *zouden wij ook nooit kunnen verlangen naar al die geweldige heerlijkheden die God ons heeft beloofd, want robots kennen een dergelijk verlangen niet;*
- *zouden we ook nooit van harte kunnen belijden dat Gods Zoon Heer is, want robots doen niets ‘van harte’;*
- *zouden wij nooit in staat zijn Gods Vaderlijke verwantschap met ons te erkennen, want robots erkennen geen enkele vaderlijke verwantschap;*
- *zouden wij nooit Gods liefde kunnen ervaren, want robots ‘ervaren’ ten diepste niet, al is de techniek nog zo geavanceerd.*

De mens heeft geen *vrije* keuze, want God is wel degelijk ‘*dé* Bepalende Factor’ in Zijn schepping. Kortom: dat de mens de mogelijkheid heeft ontvangen om te wikken sluit niet uit dat God zal beschikken!

Spreuken 16 vers 9: ‘Een mens stippelt zijn weg uit, *de HEER bepaalt de richting die hij gaat.*’ (De Nieuwe Bijbelvertaling)

‘Het hart des mensen overdenkt (letterlijk: bedenkt, beraamt) zijn weg, *maar de HERE (IEUE, Jahweh) bestiert (richt op, vestigt) zijn gang.*’ (NBG-vertaling)

Spreuken 20 vers 24: ‘*De weg van een mens wordt bepaald door de HEER, wie weet zelf welke richting hij gaat?*’ (De Nieuwe Bijbelvertaling)

‘*Van de HERE (IEUE, Jahweh) zijn de schreden eens mans, maar een mens – hoe zal hij zijn weg doorzien (letterlijk: verstaan, begrijpen)?*’ (NBG-vertaling)

En, ten overvloede, Jeremia 10 vers 23: ‘*Ik erken, o HEER, dat het niet aan de mens is zijn weg te bepalen, zijn pad uit te zetten, te kiezen waarheen hij zal gaan.*’ (De Nieuwe Bijbelvertaling)

‘Ik weet, o HERE (IEUE, Jahweh), dat het niet aan de mens staat zijn weg te kiezen, noch aan een man om te gaan en zijn schreden te richten (letterlijk: oprichten, vestigen).’ (NBG-vertaling)

God richt op!

God vestigt!

‘Schep mij een rein hart, o God, en vernieuw in mijn binnenste een vaste (letterlijk: opgerichte, gevestigde) geest (...)’ (Psalm 51 vers 12, NBG-vertaling)

Natuurlijk kunnen mensen het vreemd of onwerkelijk vinden dat zij ook innerlijk gevormd worden door hun Schepper, terwijl ze tegelijkertijd als individuen met een persoonlijke existentie – een unieke uiterlijke en innerlijke mens met eigenheid, emotie, gevoelens en verlangens – door God in de ruimte worden gesteld. Iemand verwoordde de ontgoocheling die hierop kan volgen eens als volgt:

‘Dit gegeven brengt mij toch in een lichte identiteitscrisis, want wie ben ik dan uiteindelijk nog? Leef en denk ik dan eigenlijk nog wel zelf? Beheerst God echt ieder detail en iedere gedachte van mijn leven?’¹

Veel gelovigen ervaren dit niet als een lichte identiteitscrisis, maar als een zware! Waar we eerst een dozijn ‘grote denkers’ op ons nachtkastje apprecieerden, daar zet deze geestelijke ontdekking onze menselijke denkwereld op zijn kop. Want wie is ‘die Formeerder’ dan wel?! Of wie zijn ‘die mensen’ dan die beweren dat God eveneens scheppend bezig is in ons innerlijk?! In wat voor een ‘absurdistische werkelijkheid’ komen we dan terecht?

In de christelijke denkwereld komt het getuigenis dat God alles bepaalt niet zelden al bij voorbaat over als verwerpelijk of verderfelijk... en wordt het veelal afgedaan als ‘dwaalleer’. Het is toch eigenlijk erg ook als je de voorafgaande teksten overdenkt!

*Een mens stippelt zijn weg uit,
maar de Heer (IEUE, Jahweh) bepaalt de richting die hij gaat.*

Er is in dit leven ruimte voor eigenheid, maar geen ruimte voor vrijheid; eigenheid betekent immers nog geen ruimte om een vrije keuze voor God te kunnen maken. Erkennen wij tezamen met Jeremia dat het *niet aan de mens* is zijn weg te bepalen, zijn pad uit te zetten, te kiezen waarheen hij zal gaan... ook – of juist – waar dat het geloof aangaat? Maar de christelijke denkwereld kent zijn eigen grote denkers die hun ruimte op het nachtkastje (nog) niet willen prijsgeven.

‘Ze roepen graag dat mensen geen marionetten zijn,
maar wat ze bedoelen is dat God niet aan de touwtjes trekt!’²

Het geloof in de vrije keuze van de mens viert hoogtij en maakt veelal het wezen van de zaak uit. Het wezen van de zaak is gelegen in de eigenschappen die haar kenmerken. De algehele beeldvorming, en de daaruit voortgekomen definitie van geloof, hangt nauw samen met de vrije keuze van de mens. ‘Want,’ zo is de redenatie, *‘anders zou God toch ook niemand verloren kunnen laten gaan, omdat Hij dan op niemand iets aan te merken zou kunnen hebben? En dan heeft “het hele geloof” en “het kiezen voor Jezus” toch geen enkele zin...?!’*

Kanttekeningen als deze zijn niet per definitie spottend of smalend bedoeld, maar kunnen worden geplaatst vanuit diepe bewogenheid, een bewogenheid die nu eenmaal bij de innerlijke beleving van het geloof kan komen kijken. Het komt er kort gezegd op neer dat, wanneer we gaan geloven dat God alles bepaalt, de algemeen heersende gedachtegang te veel verstoord raakt, want wanneer er ook nog aan ‘de vrije keuze’ en de daaruit voortvloeiende ‘verantwoordelijkheid van de mens’ gesleuteld gaat worden... wat blijft er dan nog over?! Misschien moeten we daar maar eens wat dieper op ingaan, op wat er dan nog overblijft want dat is in feite een zeer interessante vraag! *Wat blijft er nog over wanneer niemand verloren zou gaan omdat God op niemand meer iets aan te merken kan hebben? En wat zou het – dan nog – voor zin hebben om te geloven?*

Uiteraard valt enig verantwoordelijkheidsgevoel in onze handel en wandel wel degelijk toe te juichen; de klemtoon komt echter in dezen heel ergens anders te liggen wanneer we niet zozeer op (falende) menselijke vermogens gericht zijn, maar op Gods vermogen.

Mensen kunnen behoorlijk gaan steigeren wanneer ze dingen die weerleggen wat ze – mogelijk decennia geleden al – voor ‘waarheid’ hadden aangenomen horen of lezen. Nu is het nog enigszins te aanvaarden dat God de materie heeft geschapen, maar de innerlijke mens? We hoeven hier echter in het geheel niet om te strijden, want God is Zelf Degene Die alle harten vormt of modelleert!

‘Hij, die hun aller harten vormt (letterlijk ook wel: *modelleert*), die al hun werken (daden) doorgrondt.’ (Psalm 33 vers 15, NBG-vertaling)

Voorop bij dit alles staat dat God scheppend bezig is in ons innerlijk, een innerlijk dat Hij vormt naar Zijn welgevallen. Het is dus helemaal niet aan mensen te bepalen wie wat, waarom en waartoe gelooft; het is eerder zaak gedrongen te worden door liefde... al zijn we onderling nog zo verschillend. Niet de door mensen zo gevierde ‘vrije keuze’ is de essentie van het geloof, maar *de liefde* is de spil waar alles om draait! 1 Korintiërs 13 vers 2 vanuit de Concordante Vertaling:

‘En al zou ik een profetie hebben en alle geheimenissen weten en alle kennis hebben en al zou ik al het geloof hebben zó dat ik bergen kon verzetten *maar ik zou geen liefde* (Goddelijke liefde) *hebben, niets ben ik.*’

Van belang is dat we onze menselijke ‘waarheden’ blijven leggen langs de lat van Gods waarheid, de waarheid waarin *agapè* voorop gaat. Zelfs het geloof is ondergeschikt aan de liefde.

‘Want in Christus Jezus vermag noch besnijdenis iets, noch onbesneden zijn, maar *geloof, door liefde werkende.*’ (Galaten 5 vers 6, NBG-vertaling)

‘Want in Christus Jezus is noch besnijdenis tot iets in staat, noch voorhuid, maar *geloof, dat door liefde werkzaam is.*’ (Concordante Vertaling)

1 Korintiërs 13 vers 13 (NBG-vertaling): ‘Zo (letterlijk: Nu) blijven dan: *Geloof, hoop (verwachting) en liefde (agapè), deze drie, maar de meeste van deze (de grootste) is de liefde.*’

Dat God ook het innerlijke wezen van de mens zou vormen is voor velen een brug te ver. Er is echter een zeer verhelderend tekstgedeelte in Gods Woord te vinden, dat handelt over het gegeven dat God het ook hierin voor het zeggen heeft. Het bijzondere is daarbij dat dit tekstgedeelte exact weergeeft wat er vandaag de dag nog steeds speelt wanneer ervan getuigd wordt dat God eveneens de Formeerder van ons innerlijk is. We kunnen het lezen in Romeinen 9 vers 18 tot en met 21 (NBG-vertaling):

‘Hij ontfermt Zich dus (letterlijk: *Hij is barmhartig*) over wie Hij wil en Hij verhardt wie Hij wil. Gij zult nu tot mij zeggen: *Wat heeft Hij dan nog aan te merken? Want wie wederstaat zijn wil (raadsbesluit)?* Maar gij, o mens! wie zijt gij, dat gij God zoudt tegenspreken (ook wel: tegen-antwoorden)? Zal het geboetseerde (geknede) soms tegen zijn boetseerder (ook wel: vormer, formeerder) zeggen: *Waarom hebt gij mij zo gemaakt? Of heeft de pottbakker niet de vrije beschikking (volmacht) over het leem om uit dezelfde klomp (kneedbare substantie) het ene voorwerp (instrument) te vervaardigen tot eervol (naar binnen in eer of waarde), het andere tot alledaags gebruik (naar binnen in oneer, zonder waarde)?*’

‘*Zo ontfermt Hij Zich dan, diens Hij wil, en verhardt, dien Hij wil.* Gij zult dan tot mij zeggen: *Wat klaagt Hij dan nog? Want wie heeft Zijn wil wederstaan?* Maar toch, o mens, wie zijt gij, die tegen God antwoordt? Zal ook het maaksel tot dengenen, die het gemaakt heeft, zeggen: *Waarom hebt gij mij also gemaakt? Of heeft de pottenbakker geen macht over het leem, om uit denzelfden klomp te maken, het éne vat ter ere, en het andere ter onere?*’ (Statenvertaling, Jongbloed-editie)

De vraag ‘*wat God dan nog aan te merken zou kunnen hebben?*’ is vanuit menselijke beschouwing gerechtvaardigd. In zijn redevoering hield Paulus dan ook terdege rekening met de kanttekeningen die zijn toehoorders over het gegeven dat ‘God bepaalt over wie Hij barmhartig is en wie Hij verharden zal’ zouden kunnen plaatsen. Want wat kan God nog af te keuren hebben met betrekking tot de innerlijke en uiterlijke wandel van een mens wanneer Hij daarin nota bene Zelf ‘dé Bepalende Factor’ zou zijn...?! Toch valt uit dit tekstgedeelte eenvoudig op te maken dat God, als de Vormer of Formeerder, de volmacht heeft Zich instrumenten te

vormen ‘naar binnen in eer’ of ‘naar binnen in oneer’, ‘naar binnen in waarde’ of ‘zonder waarde’. Hier moeten we evenwel een kanttekening bij plaatsen omdat het over *een geestelijke zingeving* aan iemands bestaan gaat. Wanneer het gaat over de vraag of God ieder mens waardevol vindt, zullen we immers volmondig moeten beaamen dat dat het geval is, omdat Hij Zijn Zoon als vervangend losgeld voor ons allemaal gegeven heeft. Dit zou Hij zeker niet gedaan hebben als er doelmissers waren die geen waarde voor Hem hadden.

‘Dit is goed (letterlijk: uitstekend) en aangenaam (welkom) voor God, onze Heiland (Redder), die wil, dat alle mensen behouden (gered) worden en tot erkenning der waarheid (tot erkenning van de waarheid) komen. Want er is één God en ook één middelaar tussen God en mensen, de mens Christus Jezus, die Zich gegeven heeft tot een losprijs (vervangend losgeld) voor allen; en daarvan wordt getuigd te juister tijd.’ (1 Timoteüs 2 vers 3, NBG-vertaling)

De Formeerder Die de volmacht heeft Zich instrumenten te vormen ‘naar binnen in eer’ of ‘naar binnen in oneer’ – ‘naar binnen in geestelijke waarde’ of ‘zonder geestelijke waarde’ – wil dat uiteindelijk alle mensen gered worden en tot erkenning van de waarheid komen. Om dat doel te bereiken heeft Hij dan ook vervangend losgeld betaald voor allen, waarvan getuigd zal worden op het juiste moment: het moment dat God voor ogen staat.

‘Ja, maar...’ zegt men dan, *‘dat is dan hetgeen God wil. God wil natuurlijk wel dat alle mensen gered worden en tot erkenning van de waarheid komen maar de duivel is te machtig gebleken. Daarom zullen er voorzeker nog mensen voor eeuwig verloren gaan.’*

Deze mensen hebben helemaal niet door dat ze zichzelf hierin ongelofelijk tegenspreken. Want als God zo graag wil dat alle mensen behouden worden en tot erkenning van de waarheid komen, dan kan Hij natuurlijk nooit tegelijkertijd ook willen dat er nog mensen *voor eeuwig* verloren zouden gaan. Terwijl dezelfde mensen veelal eveneens van mening zijn dat dít nu uitgerekend is wat God uiteindelijk tot Zijn spijt zal moeten doen, hiermee dus tegen Zijn eigen wil ingaand!

Tot wat voor een God verwordt God dan? Tot wat voor een Vader?

Een slappeling?
Een Vader die niet volkomen aanvaardt in liefde?
Een Vader die daarentegen voor eeuwig afwijst
en in de verdoemenis werpt?
Een Vader die tegen Zijn Eigen wil ingaat?
Een leugenaar?
Een doelmissier?

Gods woord is hier echter heel duidelijk in: *‘Hij doet naar zijn wil met het heer des hemels en de bewoners der aarde: en niemand is er, die zijn hand kan weerhouden of tot Hem kan zeggen: wat doet Gij?’* (Daniël 4 vers 35, NBG-vertaling)

Hij doet naar Zijn wil! *Niemand* is er, die Zijn hand kan weerhouden!

Het is echter nog erger dan het in eerste instantie lijkt want deze mensen spreken met een dergelijke reactie niet alleen zichzelf tegen, maar zij spreken eveneens het ‘onze Vader’ tegen, waarin Jezus uitspreekt: *‘Onze Vader die in de hemelen zijt, uw naam worde geheiligd; uw Koninkrijk kome, uw wil geschiede, gelijk in de hemel also ook op de aarde.’* (Matteüs 6 vers 9 en 10, NBG-vertaling)

Zou het gebed van de Zoon ‘een vraag’ zijn?
Een ‘wens’?
Een ‘mogelijkheid’?
Een ‘gedachtespinsel’ van Degene Die ons deze woorden leerde?

Nu is het Gods wil dat alle mensen gered worden en tot erkenning van de waarheid komen, lazen we in 1 Timoteüs 2 vers 3. Om dit te kunnen verwezenlijken heeft Hij vervangend losgeld betaald door middel van het bloed van de Zoon. En vervolgens zijn mijn vragen aan jou: Zou het vervangend losgeld voor allen daadwerkelijk genoeg zijn om diezelfde allen ook te redden? Zou de Schepper van hemel en aarde Zijn Eigen wil niet waar kunnen maken? Zou de tegenstander machtiger zijn dan God?

Wat verwacht jij?

Het is daarnaast uitzonderlijk te noemen dat gelovigen zo tegen het gegeven dat God alle mensen redt in verweer komen, terwijl zij zichzelf nu juist alle mogelijke moeite getroosten om maar zo veel mogelijk mensen ‘tot geloof te brengen’. Wanneer blijkt dat God hetzelfde doel voor ogen staat – zo veel mogelijk mensen tot erkenning van de waarheid brengen; uiteindelijk zelfs alle doelmissers – dan zou dat ineens ‘godslasterlijk’ zijn. Je zou toch ánders verwachten van gelovigen, want *‘hoe meer zielen er gewonnen zullen worden, hoe meer vreugd’* immers!

‘Tot op vandaag domineert in de theologie het idee van “de vrije wil”, hetgeen impliceert dat God afhankelijk is van de keuzes van Zijn eigen schepselen. Gaat u maar na: ooit maakte God (zo leert men) een volmaakte schepping, maar helaas werd ene Lucifer ongehoorzaam en gooide roet in het eten. Vervolgens plaatste God op aarde een mensenpaar, waarbij het wederom misging, zodat zonde en dood hun intrede deden in de mensenwereld. Ook dat was niet de bedoeling en God probeert (!) sindsdien te redden wat er te redden valt... Dat alles mag dan “orthodoxe theologie” heten, het schildert een God die voor het welslagen van Zijn voornemen geheel afhankelijk is van de respons van mensen. Op het eindresultaat van Zijn werk rust op voorhand al de onuitwisbare smet dat talloze door Hem geliefde creaturen definitief zullen ontbreken. Zij zullen vertoeven in (wat men noemt) “de eeuwige dood”. Trouwens, dat eindresultaat staat ook nog te bezien, want wie garandeert dat het in de toekomst niet opnieuw mis zal gaan?’³

Waar het uitstekend en welkom voor God is dat alle mensen gered worden en tot erkenning van de waarheid komen, daar valt dit voor veel gelovigen vaak verre van ‘uitstekend’ of ‘welkom’ te noemen. Gelovigen wordt hiermee de motivatie ontnomen ziertjes te winnen ter voorkoming dat deze voor eeuwig verloren zouden gaan, en dat wordt niet in dank afgenomen. (Bovendien zijn er genoeg zielen die het in de ogen van mensen absoluut niet verdienen om in de hemel te komen!) En waarom zou je jezelf überhaupt nog inspannen voor een zaak waarvan de uitkomst al beslist is?! Men heeft geen weet van het feit dat er nog steeds mensen verloren zullen gaan – zij het niet voor eeuwig – en dat het daarom nog

steeds zaak is het goede bericht te brengen: opdat zij die God op dat moment al daartoe heeft uitverkozen het horen zullen!

We moeten in acht nemen dat ‘de redding van alle mensen’ *absoluut niet* buiten de erkenning van de waarheid om gaat. Voor God staat ons innerlijk immers gelijk aan een kneedbare substantie en daarom is Hij ook bij machte alle doelmissers tot erkenning van de waarheid te brengen. Dat is dan ook meteen de reden waarom Hij, door de prediking van Paulus, de mensen op hun plaats zette. De vraag die bij velen voor in de mond lag – en die veel mensen vandaag de dag nog steeds op het puntje van de tong ligt – werd niet als zodanig beantwoord. Er werd daarentegen ingegaan op de kern van deze tegenspraak: datgene wat achter deze tegenspraak zat werd ontmaskerd en aan de kaak gesteld. Nogmaals: ‘Hij ontfermt Zich dus (letterlijk: *Hij is barmhartig*) over wie Hij wil en Hij verhardt wie Hij wil.’ (Romeinen 9 vers 18, NBG-vertaling)

Wanneer mensen denken God tegen te kunnen spreken vergissen ze zich zeer, omdat God Zelf bepaalt over wie Hij barmhartig is en wie Hij verharden zal. Het hangt niet van de menselijke wil af of van menselijke vermogens, maar van Gods barmhartigheid over ons! Opdat het uitverkiezend voornemen Gods zou blijven; niet op grond van enig ‘menselijk werk’, maar op grond van het feit dat Hij riep.

Niet ‘onze vrije keus’, maar Góds vrije keus staat centraal!

God zal, op Zijn tijd, alle mensen barmhartigheid betonen... door hun verharde hart om te zetten naar een hart dat de waarheid van Zijn liefde van harte zal erkennen.

Dit is uitstekend en welkom voor God, onze Redder, Die wil, dat alle mensen gered worden en tot erkenning van de waarheid komen. Want er is één God en ook één middelaar tussen God en mensen, de mens Christus Jezus, Die Zich gegeven heeft tot vervangend losgeld voor allen; en daarvan wordt getuigd te juister tijd.

We gaan weer verder met het onderwerp waar we mee bezig waren: *lijden* dat voortkomt uit *haat*... wat moeten we daar nu mee?

‘Hebben we het nu al weer over lijden? Waarom komt dat toch steeds ter sprake?’ zou je kunnen denken. ‘Ik weet wel een leuker onderwerp te bedenken... want lijden is toch helemaal niet “van God”?’

Gods Woord leert dat zaken als deze tot beproeving dienen: beproeving van hetgeen Hij aan ons bewerkt heeft. Mijn vader beschreef het eens als volgt:

‘Lijden en onderschikking hebben wel het meest te maken met ons geloofsleven, omdat wij dit meestal niet kunnen zien als iets waar God, de Vader, ook mee te maken heeft.’⁴

Wanneer wij beproefd worden zitten we daar veelal helemaal niet op te wachten.

Had God geen ander moment kunnen kiezen?
Het komt nu eventjes niet zo goed uit!
Moest het nou echt op deze manier gaan?
Kon het niet anders?
Waarom ik?

Het is maar zelden dat mensen denken: *‘Waarom ik niet?’*

Mensen willen van nature niet lijden. Ze voelen zich absoluut niet geliefd door God wanneer hun lijden overkomt, maar beginnen daarentegen de liefde van hun hemelse Vader ernstig te betwijfelen. Opmerkelijk is het daarom dat de tekst van 1 Petrus 4 vers 12 nou net moest beginnen met het woord: ‘Geliefden’.

Geliefden, laat de vuurgloed, die tot vurige beproeving dient, u niet bevreemden, alsof u iets vreemds overkwame...

Mijn vader verwoordde de liefde van God eens als volgt:

‘God, die mijn Vader is, kent mij persoonlijk, weet waar mijn problemen liggen, weet hoe mijn hart op Hem gericht is en welke menselijke

fouten er aan mij kleven. Hij ziet echter aan dit alles voorbij omdat Hij mij aanziet in Christus Jezus; met andere woorden: Hij ziet mijn fouten niet en rekent ze mij niet toe.⁵

Hierin ontving mijn vader het inzicht te rekenen met wat mensen in genade mogen zijn, namelijk: geliefden. Geliefden die door God worden aangezien in Christus Jezus en die de hemelse Vader met vrijmoedigheid mogen naderen en kunnen gaan verheerlijken.

De tekst gaat verder in 1 Petrus 4 vers 13: ‘Integendeel, verblijdt u (letterlijk: *verheugt u!*) naarmate (*in de mate dat*) *gij deel hebt aan het lijden van Christus*, opdat gij u ook met vreugde zult mogen verblijden bij de openbaring zijner (*verheugen in de onthulling van Zijn*) heerlijkheid.’ (NBG-vertaling)

Nu kom je nog regelmatig tegen dat mensen denken dat hier bedoeld wordt dat iedere willekeurige vorm van lijden ‘een menselijk verheugen’ zou moeten uitwerken; alsof we blij zouden moeten zijn met de verschrikkelijkste dingen – een onmogelijke opgave! Het gaat hier echter om het ‘deelhebben aan het lijden van Christus’, wat een geestelijke vorm van verheugen in ons zal uitwerken die helemaal niets met menselijke vermogens tot verblijden van doen heeft. In ons hart kunnen we het hier vanuit de oude mens juist nog erg moeilijk mee hebben en daarom hebben wij Gods vertroosting over dit gegeven ook zo hard nodig: om te kunnen leren lijden op een geestelijke wijze, zoals de Zoon ons hierin is voorgegaan. We lazen zojuist in 1 Petrus 4 vers 13 dat een ‘deelhebben aan het lijden van Christus’ nooit op zichzelf staat. Het is een deelhebben opdat we ons gaan verheugen. Opdat we ons gaan verheugen in de onthulling van Zijn heerlijkheid. Waar we er, op menselijk vlak, helemaal doorheen kunnen zitten als we op de omstandigheden kijken, daar wordt een geestelijk verheugen in ons opgewekt wanneer we deelachtig zijn aan het lijden van Christus. Dit betreft geen verheugen met betrekking tot de ellende waarin we ons gesteld zien, maar veel meer een verheugen in onze toekomstverwachting.

De kracht zit niet in een menselijk verheugen vanuit menselijke vermogens; de kracht zit in het Goddelijk verheugen vanuit Gods vermogen!